

Конспект за изпит

№	Въпрос
	I. ОБЩА ЧАСТ
1	Общо понятие за международно наказателно право. Съотношение с международното публично право, с международното хуманитарно право, с националното наказателно право и с други отрасли. Източници на международното наказателно право
2.	Концепции за типични (същински) международни престъпления и престъпления с международен характер (елемент). Видове и разграничения. Особенности на международното престъпление в сравнение с националните. Особенности относно вината, стадията на престъпна дейност, съучастие. Множество международни престъпления и фази на усложнена престъпна дейност. Посредствено извършителство и теория за „контролиращия престъплението“.
3.	Основни етапи в развитието на международното наказателно право и правосъдие. Процесът срещу Петер фон Хагенбах (1474г.). Лайпцигските процеси след Първата световна война. Казусът „Кайзер Вилхелм“.
4.	Съвременни ad hoc трибунали – учредяване и особености на Нюрнбергския и Токийския трибунал (1945 г.) и на международните трибунали за бивша Югославия (1995 г.) и за Руанда (1884 г.). Постижения и слабости.
5	Съвременни ad hoc трибунали – правна основа, легитимност, приложимо право, подсъдност, структура на трибунала. Сравнение между Нюрнбергски и Токийски трибунали (1945 г.) и международните трибунали за бивша Югославия (1995 г.) и за Руанда (1884 г.). Постижения и слабости. Други ad hoc трибунали с международен елемент (Камбоджа, Сиера Леоне, Ирак и др.)
6.	Постоянен Международен наказателен съд в Хага – правна характеристика и сравнение с ad hoc трибуналите. История на изработването на Римския статут. Спорни въпроси по време на преговорния процес и решения на Римската конференция.
7.	Основни принципи на международното наказателно право – лична наказателна отговорност, законоустановеност на престъплението и наказанието, невъзможност за позоваване на служебно положение и имунитет, отговорност на военачалника, забрана за обратно действие, ne bis in idem, забрана за погасяване по давност
8.	Индивидът като субект на международното престъпление. Общи и особени качества. Въпросът за международната наказателна отговорност на държавата.
9.	Оправдаващи обстоятелства – неизбежна отбрана, крайна необходимост, изпълнение на неправомерна йерархическа заповед. Привидни защитни тези – tu quoque, actio libera in causa
10.	Понятие за наказанието и видовете наказание при международни престъпления. Изпълнение на наказанията.
	II. Особена част
12.	Престъпления против мира. Понятие за война. Видове войни. Видове въоръжени конфликти

№	Въпрос
13.	Престъпления против мира. Агресия. Разграничение от международните военни престъпления и престъпленията против човечеството. Наемничество
14.	Геноцид. Разграничение с апартейда, етническото прочистване, престъпленията против законите и обичаите за водене на война
15.	Престъпления против човечеството. Видове. Разграничение с геноцида, престъпленията против мира и международните военни престъпления
16.	Международни военни престъпления. Видове според предмета, средствата и начините на изпълнение. Разграничение с агресията и престъпленията против човечеството.
17.	Международен тероризъм. Определение, форми и видове
18.	Морско пиратство. Разграничение от международния тероризъм
19.	Транснационална организирана престъпност. Форми. Разграничения от противодържавна и терористична задружна дейност.
20.	Понятие и видове международни престъпни сдружения. Разграничения от съучастие и други структурни признаци на задружна престъпна дейност.

Библиография

Основна литература:

1. Михайлов, Димитър. Международно наказателно право - Обща част, София, Сиела, 2003.
2. Велчев, Борис. Международно наказателно право. София, Сиела, 2015.
3. Петрова, Петя. Развитие на агресията като престъпление по международното наказателно право. В: Сборник доклади от Национална конференция по повод 110 години от рождението на проф. д-р Иван Ненов и 90 години от рождението на проф. д-р Цеко Цеков, 2023.
4. Пушкарлова, Ива. Престъплението геноцид в международното наказателно право. Разграничение от етническото прочистване, престъпленията против човечеството и международните военни престъпления. В: Годишник на ЮФ на СУ, 2023 г.
5. Пушкарлова, Ива. Морското пиратство като международно престъпление. Разграничение от сходни престъпления по националното наказателно право. В: Сборник Mare Nostrum, УИ „Св. Климент Охридски“, 2021.
6. Пушкарлова, Ива. Видове престъпни сдружения и критерии за тяхното разграничение в съдебната практика // В: Общество и право, бр. 9-10/2018.
7. Пушкарлова, И. Организирана и задружна престъпна дейност: престъпни сдружения, съучастие, предварителен сговор, необходимо съучастие”, сп. Теза, бр. 2/2012.
8. Пушкарлова, Ива. Образуване, участие и ръководене на престъпно сдружение :

проблеми на правната квалификация в съдебната практика. // В: Общество и право, бр. 10/2019.

9. Gordon, G.S. The Trial of Peter von Hagenbach: Reconciling History, Historiography and International Criminal Law, 2013.
10. Bernard D. Beltzer, "War Crimes": The Nuremberg Trial and the Tribunal for the Former Yugoslavia, // Valparaiso University Law Review, Vol. 30, 1996, pp.895-912 (<https://scholar.valpo.edu/vulr/vol30/iss3/3>).
11. Colwill, Jeremy, From Nuremberg to Bosnia and beyond: war crimes trials in the modern era, 1995.
12. Fichtelberg, Aaron. Crimes beyond Justice? Retributivism and War Crimes.
13. Greenwood, Christopher. The Development of International Humanitarian Law by the International Criminal Tribunal for Former Yugoslavia. Max Planck Yearbook of United Nations Law, 1997.
14. Cryer, Robert, Friman, Hakan, Robinson, Darryl, Wilmschurst, Elizabeth. An Introduction to International Criminal Law and Procedure, III. ed., Cambridge, 2014.
15. Jain, Neha (2011) "The Control Theory of Perpetration in International Criminal Law," Chicago Journal of International Law: Vol. 12: No. 1, Article 8 (<https://chicagounbound.uchicago.edu/cjil/vol12/iss1/8>)
16. Ohlin, Jens David; Van Sliedregt, Elies; and Weigend, Thomas, "Assessing the Control-Theory" (2013). Cornell Law Faculty Publications. Paper 1242. <http://scholarship.law.cornell.edu/facpub/1242>

Препоръчителна литература:

17. Bassiouni M. Ch., Introduction to International Criminal Law. 2nd Revised Edition, 2012.
18. Cassese's International Criminal Law, Third Edition. Oxford, 2013.
19. Gerhard Werle and Florian Jeßberger, Principles of International Criminal Law. 3d Edition, Oxford, 2014.

Нормативни източници (обща част)

Наказателен кодекс на Република България
Римски статут на Международния наказателен съд
Устав на ООН
Европейска конвенция за правата на човека и основните свободи и протоколите към нея
Лондонска харта и статут на международния военен съд в Нюрнберг
Устав на Международния военен съд в Токио
Резолюция на СС на ООН за учредяване на трибунала за Югославия
Конвенция за предотвратяване и наказване на престъплението „геноцид“, 1948
Женевски конвенции

Дата: 2025 г.

Съставил: доц. д-р ИВА ПУШКАРОВА